

Olje- og energidepartementet

12. juni 2023

Forslag til program for strategisk KU havvind

Pelagisk Forening viser til høring av forslag til program for strategisk konsekvensutredning for havvind.

Pelagisk Forening mener at annen næringsvirksomhet som bruker kyst- og havområdene ikke må gå på bekostning av, eller være til skade for, fiskerinæringen og dens bruk av områdene. Dette gjelder også havvind. Det er tydelige og gjentatte politiske uttalelser som støtter dette synet, og vårt høringssvar må sees i lys av dette.

Begrepsbruk

For å unngå misforståelser i vårt høringssvar legger vi til grunn denne begrepsbruken:

SKU	Strategisk konsekvensutredning
NVE eller direktoratgruppen	Begge deler
Høringsdokumentet	Når vi referer til høringssvaret i en eller annen versjon referer vi til nettsiden til NVE.

Generelt

En konsekvensutredning skal samle inn kunnskapen om områder som bestemmer om disse skal kunne åpnes for havvind eller ikke. Per i dag er kunnskapen om påvirkningen havvind har på livet i havet svært mangelfull. Det er et paradoks at vi vurderer åpning av områder når vi ikke engang har grunnleggende kunnskap om naturverdiene i området.

I SKU er det tenkt i stor grad å basere seg på gjeldende kunnskap. Vi mener dette er et for tynt grunnlag å basere avgjørelser om åpning på.

Vi kommer først med kommentarer om Sørvest F og Vestavind F før vi kommenterer de 18 andre områdene.

Vestavind F og Sørvest F

NVE skriver at det er foreslått utvidelse for både areal og kapasitet på både Sørlige Nordsjø II og Utsira Nord. Førstnevnte har med forslaget om utvidelse fått navnet Sørvest F, mens Utsira Nord har fått navnet Vestavind F.

NVE skriver:

Strategisk konsekvensutredning av Vestavind F og Sørvest F skal gjøres for de delene av områdene som ikke er omfattet av strategisk konsekvensutredning fra 2012.

Den foreslåtte kapasitetsutvidelsen i de to områdene Sørlig Nordsjø II og Utsira Nord endrer forutsetningene for utredningen fra 2012. Det må derfor gjennomføres en strategisk konsekvensutredning for virkningene av kapasitetsutvidelsene.

Det er svært lenge siden SKU fra 2012 og mye kan ha endret seg siden da. Vi mener at SKU for disse to områdene, på grunn av tiden som er gått siden da, også må gjelde for hele området og ikke bare utvidelsene i både MW og areal. Om man ikke gjennomfører en full SKU for hele området for både Vestavind F og Sørvest F bør man vurdere å oppdatere kunnskapsgrunnlaget for enkelte parametere, som for eksempel fiskeriaktivitet.

Dette støttes også av [NVE og Fiskeridirektoratet](#) som i en annen del av dokumentet skriver følgende:

Et område som har fremstått som ideelt fordi det verken var et viktig fiskeområde eller gyteområde, kan altså ha blitt det før utbyggingen kommer i gang. Dersom en utbygging skjer uten oppdaterte vurderinger av området, vil det gå på tvers av miljøet og det vil kunne ødelegge viktige fiskeområder. Det er derfor viktig å avklare hvor lenge en konsekvensutredning kan anses å være gyldig, før det må stilles krav til en oppdatert utredning. Dette krever klare prosedyrer for når et område må konsekvensutredes på nytt.

Dette støtter vi.

Det er også naturlig at man ser hele området under ett, og ikke bare utvidelsen. Dette gjelder både Vestavind F og Sørvest F.

Vi mener også at de delene av de åpnete områdene som er foreslått tatt ut i forslaget fortsatt er en del av kommende SKU (for eksempel arealet i det nordøstlige

hjørnet av Sørlege Nordsjø II), inntil man faktisk har tatt avgjørelsen om å ta de ut.

De 18 områdene

Overskriftene referer i stor grad til overskriftene i høringsdokumentet.

Fiskeri

Fiskeriaktiviteten må utredes på en bedre måte enn det som er gjort i direktoratgruppens arbeid. Man må i tillegg i dette arbeidet også utrede mulige virkninger for fiskeri på forventede kabeltraseer til og fra områder.

Fiskeriaktivitet

Per i dag er de data som NVE og direktoratgruppen har lagt til grunn for fiskeri data fra [Fiskeridirektoratet](#). De skriver følgende i sin [oversendelse](#) til NVE:

Våre nye analyser som bygger på data fra og med 2018 til og med 2021. Vi har benyttet sporingsdata fra VMS og AIS, samt fangstdata fra elektronisk fangstdagbok og sluttsedler i våre analyser.

Dette er en for kort periode og sier svært lite om fiskeriaktiviteten.

Fiskeri er ikke statisk. Det fiskes på arter som er avhengig av tilgang på byttedyr, temperatur, strøm, bølger, lys, oksygen osv. Det vil si at hvor det fiskes varierer fra år til år og mellom sesonger. Da er fire år et altfor kort tidsrom til å si noe konkret om fiskeriaktiviteten. Dette har vi tidligere spilt inn til Fiskeridirektoratet. Seinest i møte med dem høsten 2022. Et betraktelig lengre tidsrom må legges til grunn når områdene skal vurderes i SKU.

Det har vært krav til å oppføre statistikkområde for fangst på sluttseddel i en mannsalder. Fiskeflåten har fra 1988 vært pålagt å føre fangstdagbok på papir. Denne var pålagt å sendes til Fiskeridirektoratet. Fra 2010 ble det krav til elektronisk fangstdagbok for fartøy over 21 m, mens det i 2011 ble gjort gjeldende for fartøy over 15 m. Data fra disse viser historisk fiskeriaktivitet og må tas i bruk i dette arbeidet også. Å vise fiskeriaktivitet over tid er viktig fordi fisket flytter seg.

Dersom man velger å bruke data fra en kortere periode enn dette må det begrunnes.

Vi mener også at vurderingen knyttet til fiskeriaktivitet må vurdere om man avbryter flyt i fiskeriaktivitet: for eksempel om man ved et foreslått område ødelegger eller deler opp for eksempel kjente tråltrekk.

Sporingsdata

Fiskeflåten over 24 m har vært [pålagt sporing](#) siden april 1999. Først med hjemmel i [forskrift om satellittbasert overvåkning av fiske- og fangstfartøys aktivitet](#), og deretter med hjemmel i [ERS-forskriften](#). Sporing har vært gradvis innført for mindre og mindre fartøy og er nå et krav for alle fiskefartøy over 11 m. Argumentasjonen for å innføre satellittsporing var opprinnelig kontrollhensyn. Sporing har de senere år blitt mer og mer viktig for å vise fiskefartøys bruk av områder, både kystnært og lenger ut. Sporingen har hatt verdi for ressurskontroll og følgelig må sporingen også ha verdi for å vise fiskeflåtens bruk av områder. Sporingsdata helt tilbake til innføringen må derfor vektlegges i SKU. Man må beskrive og redegjøre for hvert av de foreslåtte områdene hver for seg og samlet:

- Antall fartøy per år
- Hvor fartøyene er hjemmehørende
- Størrelsen på fartøyene
- Art(er) som det fiskes på
- Redskap som brukes
- Utvikling av bruken av området over tid. Brukes området til samme fiskeri/art/redskap eller har det skjedd en endring av bruken? Har det kommet til fartøy i samme størrelse eller andre størrelser og hvor er fartøyene hjemmehørende?

Man må som minimum derfor legge til grunn sporings- og fangstdata til 1999. Det bør også legges til grunn andre data Fiskeridirektoratet sitter på som går lenger tilbake i tid.

Uhensiktsmessige konsekvenser for enkeltgrupper

Vi mener at vurderingene knyttet til fiskeri må vurdere om enkelte fartøygrupper blir mer skadelidende enn andre. Det er et gjennomgående politisk mål at man skal ha en differensiert flåte i Norge. Dette støtter Pelagisk Forening fullt ut. Vi tolker dette dithen at flåten både skal være geografisk, redskapsmessig, og størrelsesmessig differensiert. Da er det viktig at man også vurderer om noen fartøygrupper, redskapsgrupper og/eller geografiske områder blir mer skadelidende enn andre.

Til og fra felt

Det skal utredes hvordan større havvindområder kan designes for at fiskefartøy kan gå igjennom havvindområdene på en sikker og effektiv måte til og fra fiskefelt. Det er positivt. Men dette må sees i sammenheng med annen bruk av området. Hvis det blir områder som skal benyttes som trafikkorridorer for skipstrafikk og som er store nok til å kunne drive fiske i må man vurdere virkningen av dette. I flere

fiskerier er det stor aggregering av fiskefartøy på de samme feltene. Trafikkfortetting kan gjøre at fiskeriaktivitet vanskeliggjøres. Dette kan skape utfordringer. Dette må man vurdere og ta hensyn til i SKU.

Kort gangtid fra felt til mottaksanlegg er en av momentene for å levere sjømat av god kvalitet som skal gå til konsum. Dette må man også ha i mente når man vurderer transport til og fra felt.

Det bør i vurderingen vurderes hvor mye gangtiden øker og hvor mye drivstofforbruket, herunder fra alle de forskjellige energibærerne, inkludert utslipp av klimagasser, vil øke som følge av et havvindanlegg/foreslått område.

Buffersoner til områdene

Man skriver i forslaget at man må utrede hvilken avstand ulik fiskeriaktivitet bør ha til vindturbinene. Det skrives i tillegg:

Konsekvensutredningene skal dekke de identifiserte områdene, og inkludere virkninger i aktuelle influensområder for relevante tema. Influensområdet vil variere mellom ulike problemstillinger.

Dette er bra. Men det er for generelt.

Flere av fartøyene som opererer i de områder der det er foreslått havvind er av en sånn størrelse at de kan risikere at rotorene på vindturbinene kan komme til å berøre fartøyene om de kommer så tett.

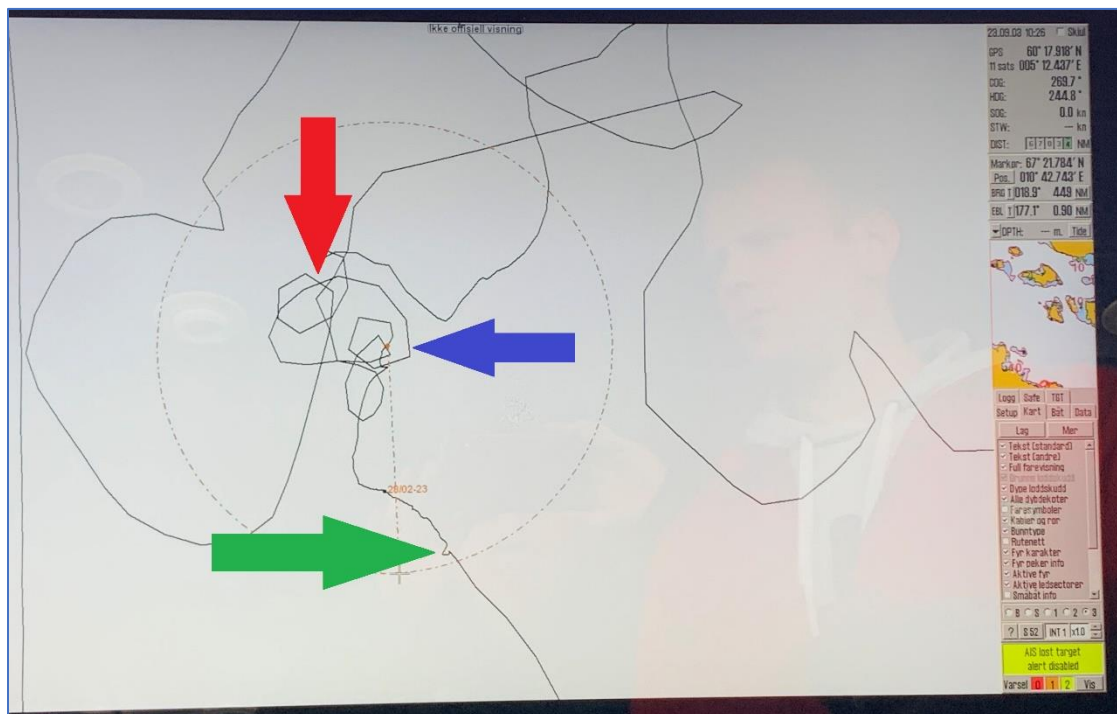
Flere redskapstyper som benyttes i fiskeri er arealkrevende. Fartøyet på bildet nedenfor 53,9 m lang, og ringnoten som er i bruk er ca. 700 m.

Når man har satt redskapet i sjøen vil man i mange tilfeller ha svært begrenset, eller ingen, manøvreringsevne. Det gjør at fiskefartøy kan drive med strøm, bølger og vind over en ganske lang distanse. Problemet med avdrift kan illustreres med bildet nedenfor.

Bildet er en skjermdump av en kartplotter fra et fiskefartøy som driver fiske med ringnot. Den røde pilen på bildet viser settingen av noten. Det i forkant er leitingen etter en stim som er stor nok og godt nok samlet til at det lønner seg å kaste noten: fisken er fangstbar. Når noten er kastet rundt stimen snurper man noten inn, vist ved den blå pilen. Når denne prosessen er startet har fartøyet svært liten manøvreringsevne for da vil noten ligge langs siden av fartøyet. Når noten er ferdig snurpet sammen starter man pumpingen av fangsten om bord. Hvordan dette gjøres i praksis er svært godt illustrert i [Fiskeridirektoratet sin nye video](#) av redskap på norsk sokkel. Vi anbefaler å se denne. Den er også tilgjengelig på engelsk.

Fartøyet har fra noten er satt, den røde pilen, til noten snurpes, den blå pilen, drevet av gårde helt til hakket på linjen, vist ved den grønne pilen. Da starter man opp igjen motoren og fartøyet drar videre. I dette konkrete eksempelet utgjør drivavstanden ca. 1 nautisk mil, 1 852 meter.

Dette er bare et eksempel på at fartøy vil drive av gårde over lange avstander mens de fisker. Drivavstanden kan også være mye større enn i eksempelet over. Derfor må man i tillegg til de konkrete områdene som er foreslått avsatt til havvind også ta med arealet rundt områdene. For disse vil i tillegg ikke kunne benyttes til fiske på grunn av behovet for god avstand mellom fiske og havvind.

Vi mener derfor at man i SKU i tillegg til de konkrete havvindområdene som er foreslått må vurdere bruken av området minst 2 500 m fra yttergrensene til området. Dette inkluderer også verdissetingen som vi skriver om seinere.

Fiskeriaktivitet inne i et havvindanlegg

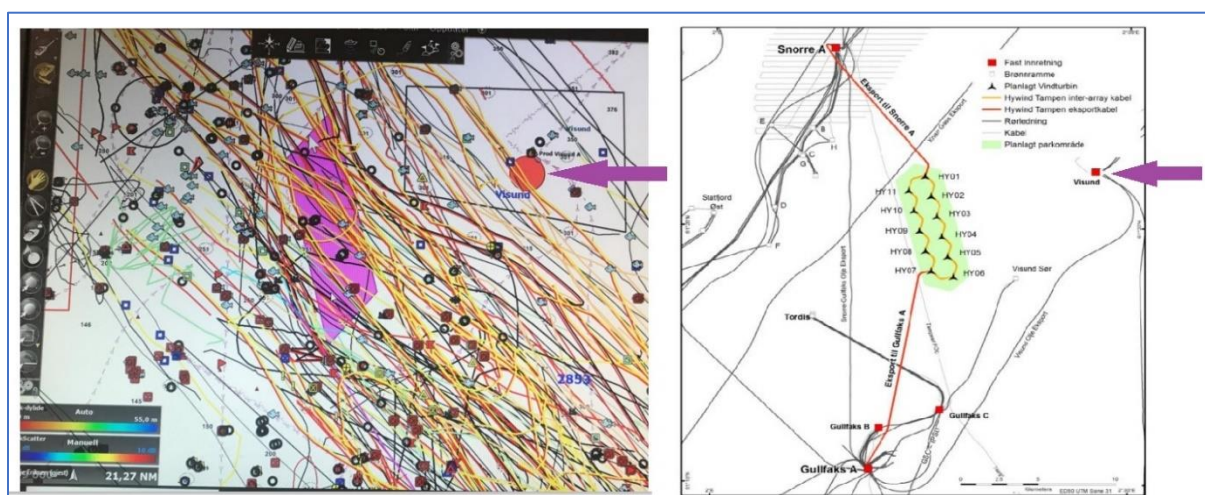
Det skal utredes om det er mulig å drive fiske innimellom vindturbiner. Det forutsettes at dette vurderes av både Kystverket og Sjøfartsdirektoratet. Vurderingen må inneholde tema som sikkerhet, faren for tap av redskap og mulighetene for å sokne, og hvilke fiskeri, arter og redskap dette skal kunne gjelde og om det vil legges begrensninger på fiske innenfor, for eksempel på grunn av vær.

Vi vet at dette også har vært tema i andre land og at forsikringsbransjen der har gitt uttrykk for at de ikke vil dekke skade, eller forminske utbetaling, ved skade skjedd ved fiske inne i et havvindanlegg. Dette må vurderes i SKU og det bør også vurderes om forsikringselskapene har hjemmel til slikt.

Foreløpige erfaringer fra HywindTampen

Pelagisk Forening deltar i Havforskningsinstituttet sitt [WindSYS-prosjekt](#). Prosjektet forsker på virkninger av HywindTampen. Vi ser at HywindTampen, sammen med annen infrastruktur i området, gjør at arealbeslaget i realiteten er et større område enn bare det faktiske havvindanlegget på grunn av behovet for stor avstand ved en del fiskeriaktivitet.

Bildet under er en sammenstilling av to av [Nils Roar Hareide](#), Havforskningsinstituttet/Runde Miljøsenler, sine slides fra presentasjonen han holdt på RundeSymposiet 2023 og på et WindSys-arbeidsmøte i april 2023. Det til venstre er et utdrag fra en kartplotter på en tråler som har fisket på HywindTampen området. Strekene som går på kryss og tvers over er fartøyets slepestreker. Det rosa feltet bak slepestrekene er HywindTampen. Til høyre er Equinor¹ sitt kart over området, inkludert plattformer og annen infrastruktur. Kartene har ikke samme målestokk, men på begge kartene ser man Visund-plattformen som er markert med en lilla pil i begge bildene.

Mye av diskusjonen og kontroversen rundt HywindTampen skyldes at plasseringen

¹ [Hywind Tampen PUD del II – Konsekvensutredning](#), s. 23.

av turbinene går på tvers av dybdekontene. Vi vet at det kom innspill i forbindelse med planleggingen at man fra fiskerinæringen ønsket en mer øst-vest plasseringen, enn den nord-sør plasseringen den har i dag. Tråleren som har fisket i området har fisket imellom dybdekontene, se mer om dette i Fiskeridirektoratets video som vi har nevnt tidligere.

Hvis man ser nøyer etter ser man at tråleren har operert i et område som allerede før HywindTampen ble installert har mye infrastruktur. Tråleren har gått imellom alle plattformene ved å tråle nordøst for Gullfaks C, vest av Visund og sør av Snorre A.

Det er usikkert om en eventuell mer hensiktsmessig plassering av HywindTampen som nevnt over i en mer øst-vest-retning kunne gjort at man kunne fortsatt aktiviteten. Det avhenger av området rundt og avstandene til olje- og gassanleggene. Men hvis det er slik at området ikke kan brukes, har man på grunn av HywindTampen, men også på grunn av annen infrastruktur gjort et enormt område utilgjengelig for fiskeriaktivitet. Disse erfaringene, følgekonskvenser av ytterligere en utbygging, må man ta hensyn til når man skal gjennomføre SKU. Det er ikke nok å vise kun virkningene for utbyggingen av havvind, men man må se hvordan det påvirker i sammenheng med annen aktivitet i området.

HywindTampen er, sett i forhold til de foreslåtte områdene, et svært lite område med kun 11 turbiner, men tar likevel opp mye plass. For å illustrere dette kan man se HywindTampen-anlegget tegnet inn i Oslofjorden på bildet nedenfor.

Forholdet til reguleringer og andre rammebetingelser

Hvor det skjer fiskeriaktivitet er avhengig av biologien, men også av reguleringer og rammebetingelsene for næringen.

Flere av områdene som er foreslått for havvind ligger i områder hvor det, per i dag, foreligger reguleringer som påvirker fiskeriaktiviteten i området, eller i nærheten av området. Det er også forslag til reguleringer for noen områder som kan påvirke bruken av området i fremtiden. Dette må en i SKU ta hensyn til, beskrive og vurdere. Verdisettingen som vi nevner lenger ned her må også ta hensyn til dette.

Det er i tillegg store virkninger av hvor vi fisker om vi har avtaler med de andre kyststatene. For eksempel vil det være mindre makrellfiske i norsk sone i 2023, fordi vi har avtale med Storbritannia i år, enn det var i 2022 når vi ikke hadde avtale. Utredningene må ta dette med i betraktningen og vurdere dette når man ser på fiskeriaktiviteten og det må også tas med i verdissetingen av områdene.

Det er i tillegg reguleringer på for eksempel bifangst som gjør at et område ikke kan fiskes i, mens et annet er mer hensiktsmessig. Dette må man også ta hensyn til i SKU.

Erstatning

Det er i forslag til SKU skrevet at man skal se på erstatningsordningen for fiskere ved utbygging av havvind. Næringen ønsker å leve av fiske, ikke erstatning. Erstatningsbestemmelsene i havenergiloven er klipp og lim fra petroleumsordningen. Den ordningen har vi som næring dårlig erfaring med. Kravene for å få erstatning er for streng, det er få som får innvilget kravene sine, og verdien av kravene som blir innvilget er svært lav.

Siden ordningen i havenergiloven er lik den for petroleumsloven, bør derfor erfaringer fra ordningen der legges til grunn i vurderingen av dette temaet. Pelagisk Forening vet at det foregår et mastergradsarbeid på dette temaet ved UiB og ber om at denne kunnskapen tas med i dette arbeidet.

I SKU mener vi at man også må vurdere om erstatningsreglene bør endres.

Det er foreslått at man skal se på hvilke muligheter fiskerne har til å begrense sine fangsttap på grunn av havvind. Her er det viktig å vurdere realismen i slike tiltak, og ikke basere seg på, eller legge til grunn tiltak som er teoretiske eller fiktive.

Skipsfart, risiko for uønskede hendelser og forurensing

Vi viser til det vi skrev over i kapittelet «Til og fra felt». Dette mener vi også må vurderes for skipsfart.

Pelagisk Forening har fra Tyskland fått informasjon om at det foreligger internasjonalt regelverk for skipstrafikk inne i havvindanlegg. Det forutsettes at dette legges til grunn for utredningene.

Det forutsettes at redegjørelsen for risiko for uønskede hendelser tar for seg beredskap, søk, og redning inne i et anlegg.

Det forutsettes at alle deler av et havvindanlegg skal fjernes ved slutt. Dersom dette likevel ikke er tilfelle, må virkninger av etterlatenskaper tas med.

Naturmangfold

Verdisetting av områdene

Fiskeridirektoratet skriver følgende om verdisettingen av områdene i kartdataene som er sendt NVE og direktoratsgruppen:

Områder med fiskeriaktivitet er delt i fire grupper og inndelt etter trafikklysprinsippet. Områder uten farge har liten eller ingen aktivitet.

De fortsetter i sin oversendelse å presisere hva dette betyr i praksis:

Dette fører til at rutenettet fordeler seg i 33% grønne områder, 33% gule og 33% de røde områder.

Dette gjør at kartene til Fiskeridirektoratet har en verdisetting der man har like mange områder som viser «mest fiskeriaktivitet» som det viser områder med liten fiskeriaktivitet. Denne metoden kan nok ha vært hensiktsmessig i arbeidet i direktoratsgruppen, men det er ikke en verdisetting som kan stå seg i SKU.

Direktoratsgruppen skriver:

Utredningene skal gjøres slik at det er mulig å både sammenligne og rangere de identifiserte områdene, og å sammenligne og rangere innad i et område for å avdekke om deler av området har høyere konfliktnivå eller teknisk egnethet.

Dersom dette skal gjennomføres må man ha en mer finmasket verdisetting enn det som er benyttet til nå.

Man er i SKU nødt til å ha en verdisetting av områdene hver for seg som tar hensyn til de kulepunktene som er nevnt i kapittelet over om sporing og i tillegg tar hensyn til områdets biologiske verdier. Man må vurdere om området har lokal, regional og/eller nasjonal betydning. Verdisettingen må i tillegg ha nok kategorier til at den er tydelig og oversiktlig og at den er sammenlignbar. Vi minner særlig om det [Havforskningsinstituttet skrev i sin høringsuttalelse til SKU i 2013](#) om verdisetting. Der det mangler informasjon som har betydning for verdisettingen må det komme frem tydelig.

Det er også nødvendig at man ser verdisettingen samlet mot andre foreslåtte havvindområder i nærheten: eksempelvis Sørvest-områdene, Vestavind-områdene, Nordavind A & B, Nordavind C & D og Nordvest B & C.

Dersom man ikke verdisetter på en konkret måte, bør man i det minste verdisette ved å legge til grunn samtlige data som finnes om fiskeriaktiviteten og biologisk kunnskap på samme måte som man allerede har gjort. Men dette er kun dersom man velger å ikke gjennomføre en konkret verdisetting.

Havstrømmer

NVE skriver:

Virkninger av potensielle fysiske endringer i havstrømmer, og påfølgende miljøeffekter på økosystemnivå. Modelleringer anbefales som grunnlag for vurderingene.

Dette støtter vi. Vi mener at modelleringer må være et krav og ikke bare en anbefaling.

Sedimentoppvirvling

Man skal utrede omfang og skadevirkninger av sedimentoppvirvling. Dette støtter vi. Vi mener at man i tillegg må se på om det kan skje forflytning av sedimenter på grunn av havvindutbygging. Dette må også sees i sammenheng, som nevnt fra NVE, med tobisen, men også i sammenheng med at flere fiskearter legger egg på bunnen.

Fremmede arter

Risiko for introduksjon og spredning av fremmede arter må også inkludere muligheten for spredning av sykdommer for akvatiske organismer.

Støypåvirkning

Man må ikke bare se på virkningene av støypåvirkning på økosystem, man må også vurdere påvirkningen fra elektromagnetiske kabler. I dette må man også vurdere hvordan dette påvirker arter som bruker lyd til å kommunisere, inkludert fisk. Vurderinger knyttet til støy må sees på både ved utbygging og drift.

Fisk og skalldyr

Utredningen knyttet til fisk og skalldyr må også inkludere vandringsruter og hvordan disse kan bli påvirket. Det må også inkludere gyte-, oppvekst- og beiteområder. Det er ikke spesifisert hvilke arter av fisk og skalldyr som skal utredes. Det forutsettes at dette vil gjelde samtlige av de kommersielle artene, inkludert arter som har lavere kommersiell verdi per i dag. Dersom man velger å utelate noen arter fra utregningen må det fremkomme tydelig hvorfor man har gjort det.

Vurderingen må også inneholde forventede virkninger og endringer som følge av klimaendringene.

Andre arter

Fisk, skalldyr og sjøpattedyr blir konkret nevnt i forslaget til utredningsprogram, i tillegg til sårbare arter. Det er ikke spesifisert hva som menes med sårbare arter. Vi mener at andre arter som er viktig for økosystemet må tas med i vurderingen. Dette gjelder særlig plante- og dyreplankton, men kan også gjelde andre arter. Vi ber også om at utredningen vil gjelde for arter som er nøkkelarter, men som ikke nødvendigvis defineres som sårbare.

Vurderingen må også inneholde forventede virkninger og endringer som følge av klimaendringene.

Kunnskapsgrunnlaget

NVE skriver at en strategisk konsekvensutredning i stor grad skal basere seg på eksisterende kunnskap.

NVE skriver følgende:

Ved åpning av områder skal avgjørelsen bygge på funn i gjennomført strategisk konsekvensutredning. Disse suppleres med tilleggsutredninger dersom den gjeldende strategiske konsekvensutredningen ikke er tilstrekkelig grunnlag for åpningsvedtaket. Dette kan for eksempel gjøres hvis det har kommet vesentlig ny kunnskap, eller hvis det er avdekket klare mangler i det eksisterende grunnlaget.

Det skrives videre angående kunnskap:

Der det er manglende kunnskap om virkninger for naturmangfold skal det utredes hvordan kunnskapshull kan tettes, for eksempel gjennom forslag til kartleggings- og overvåkingsprogram.

Det har gjentatte ganger blitt sagt at åpning av områder for havvind skal basere seg på et godt kunnskapsgrunnlag. Det mener Pelagisk Forening at vi ikke har i dag.

HywindTampen skulle være prosjektet som skulle være «prøvekanin» for havvind i Norge. Forundersøkelsene i området er mye mindre enn det som var forespeilet, ønsket og forventet for et prosjekt som har den statusen. Dette kan ikke skje igjen med de nye områdene som skal åpnes.

Det er store kunnskapshull knyttet til havvind sin påvirkning på livet i havet, og særlig på de pelagiske artene. Dette må det gjøres noe med. Med ambisjonsnivået til regjeringen og Stortinget må det følge med reelle forskningsmidler. Forskning, av den typen som trengs for de pelagiske artene, vil ta tid og koste penger. Vi er allerede på etterskudd for å tette kunnskapshullene med det utbyggingstempoet

regjeringen legger opp til. Derfor må denne forskningen starte snarest. Vi ber igjen, som vi har gjort før, om å innføre den tyske protokollen for undersøkelser før, under og etter utbyggingen av havvind. Vi minner også igjen om Havforskningsinstituttets rapport om «[Potensielle effekter av havvindanlegg på havmiljøet](#)».

Vi mener også at det bør avsettes midler for undersøkelser av marine naturtyper, marine grunnkart og Mareano for områder som vurderes åpnet for havvind.

Det er for oss absurd å basere seg på å åpne områder for havvind om man ikke har et godt nok kunnskapsgrunnlag. Kunnskapen må være der før åpning kan vurderes. Det kan ikke bli sånn at det viser seg at etter åpning, for eksempel i en prosjektspesifikk konsekvensutredning, viser seg at området har karakteristikk som gjør at utbygging vil få irreversible negative konsekvenser.

Usikkerhet

På NVE sine sider står det litt om hvert tema om det man vet. Per i dag er det mye vi ikke vet om blant annet biologien til enkeltarter som kan få betydning for utbyggingen av havvind. Det er blant annet flere arter hvor vi ikke har kunnskap om gyteområder. Dette må være et eget kapittel i SKU om usikkerhet i kunnskapesgrunnlaget og for hvert område og tema.

Samlede virkninger

Samlede virkninger skal utredes. Dette må skje for, men er ikke begrenset til:

- Fiskerinæringen som helhet, men også enkeltgrupper som nevnt over
- Fiskerinæringen i forhold til annen næring og havvind
- Naturmangfold, andre næringer og havvind

Man må i tillegg se på samlede virkninger for enkeltområder, som nevnt tidligere. Samlede virkninger må inkludere bufferområdet på minimum 2,5 km som vi har nevnt tidligere.

Metode - Videre prosess

Vi ber om tilbakemelding på fremtidig prosess i dette arbeidet. Vi ser av SKU fra 2012 at arbeidsformen der medførte at særlig verdisettingen fra Fiskeridirektoratet sin rapport til NVE ikke ble gjennomført på en god måte. Arbeidet med nåværende SKU må være godt forankret blant fagmiljøene og ha en stor grad av legitimitet ettersom SKU skal legge grunnlaget for åpning av områder for havvind. Det

forutsettes at man henter inn kunnskap og kompetanse fra tilgjengelige fagmiljø og kunnskapsdatabaser.

Med hilsen

Pelagisk Forening - Pelagisk Servicekontor AS

Mariann Frantsen
daglig leder

Mia Høgi
seniorrådgiver